

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 488/2024-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného BUZINGER & PARTNERS s. r. o., Námestie Martina Benku 15, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/26/2020 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/26/2020 **b o l i p o r u š e n é** základné práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. 18C/26/2020 konal bez zbytočných priet'ahov.
- Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie **1 000 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť trovy právneho zastúpenia **856,75 eur** na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

- Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 25. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných

práv a slobôd a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/26/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je na základe žaloby zo 4. augusta 2020 žalobcom v spotrebiteľskom spore, v rámci ktorého sa domáha určenia, že jeho žiadosť o odklad splátok úveru spĺňa všetky zákonom ustanovené náležitosti, rovnako sa domáha určenia postupu žalovanej ako nekalej praktiky a uloženia povinnosti žalovanej bezodkladne povoliť odklad splátok úveru sťažovateľa. Sťažovateľ v sťažnosti podrobne opisuje priebeh napadnutého konania, z ktorého vyplýva, že prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 3. februára 2022, teda takmer po 18 mesiacoch od začatia konania. Mestský súd dosiaľ vykonal celkom tri pojednávania (druhé 3. mája 2022 a tretie 25. augusta 2022). Sťažovateľ 31. augusta 2022 podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, o ktorom rozhodol mestský súd uznesením z 27. septembra 2022. Toto uznesenie sťažovateľ napadol odvolaním, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 5Co/154/2022-299 z 21. novembra 2022. Označené uznesenie odvolacieho súdu bolo sťažovateľovi doručené 19. februára 2023. Podľa tvrdení sťažovateľa je mestský súd v napadnutom konaní bezdôvodne nečinný a od doručenia predmetného uznesenia odvolacieho súdu neuskutočnil žiaden úkon, smerujúci k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa.

3. Sťažovateľ vyjadruje názor, že predmetná vec nie je skutkovo ani právne zložitá, v priebehu konania poskytoval primeranú súčinnosť tak, aby bola vec včas rozhodnutá, keďže napadnuté konanie má pre neho osobitný význam, pretože je v internom systéme žalovanej banky nedôvodne vedený ako delikvent (neplatič). Doterajšiu dĺžku napadnutého konania, ktorá presiahla 4 roky, považuje za neprimeranú v kontexte označenej nečinnosti.

4. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom rozhodol o porušení jeho označených práv, prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov a priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie 5 000 eur a náhradu trov konania.

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 488/2024-21 z 9. októbra 2024 sťažnosť prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

6. Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/792/2024 zo 14. novembra 2024 v podstatnom k veci uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s vyjadrením zákonného sudcu, ktoré bolo k vyjadreniu priložené a ktoré obsahuje aj prehľad procesných úkonov vo veci.

7. Zákonný sudca vo svojom vyjadrení poskytol stručnú chronológiu úkonov v posudzovanej veci, z ktorej vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

- 4. augusta 2020 – doručená žaloba spojená s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia;
- 19. augusta 2020 – súd uznesením nariadil neodkladné opatrenie;
- 5. januára 2021 – súd uznesením vyzval žalovanú na vyjadrenie k žalobe;
- 2. marca 2021 – žalovaná doručila vyjadrenie k žalobe v rámci predĺženej lehoty na vyjadrenie;
- 26. marca 2021 – súd zaslal vyjadrenie žalovanej na účel novej repliky sťažovateľa;

- 26. apríla 2021 – doručená replika žalobcu;
- 2. júla 2021 – žalovaná doručila dupliku k replike sťažovateľa v rámci predĺženej lehoty;
- 3. februára 2022 – pojednávanie odročené na účel mimosúdnej dohody z iniciatívy strán konania na 3. máj 2022;
- 3. mája 2022 – pojednávanie, predbežné právne posúdenie žaloby, odročené na 25. august 2022 na účel doloženia listín;
- 25. augusta 2022 – pojednávanie odročené na účel ďalšieho dokazovania na neurčito. Na pojednávaní sťažovateľ podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia;
- 31. augusta 2022 – podanie sťažovateľa, spresnenie navrhovaného neodkladného opatrenia;
- 27. septembra 2022 – súd uznesením zamietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia;
- 21. októbra 2022 – vec predložená odvolaciemu súdu;
- 25. novembra 2022 – spis vrátený odvolacím súdom spolu s uznesením, ktorým potvrdil napadnuté uznesenie o neodkladnom opatrení;
- 3. februára 2023 – súd doručoval uznesenie odvolacieho súdu;
- 6. novembra 2024 – určený termín pojednávania na 13. december 2024;
- 13. decembra 2024 – pojednávanie, sťažovateľ na pojednávaní doručil návrh na zmenu žaloby, súd pripustil zmenu žaloby a odročil pojednávanie na účel mimosúdneho riešenia sporu na žiadosť žalovanej na 31. január 2025.

8. Dotknutý súdny spis bol ústavnému súdu doručený 19. decembra 2024. Ústavný súd po preštudovaní spisu konštatuje, že chronológia úkonov zákonného sudcu zodpovedá obsahu predloženého súdneho spisu.

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskom okresného súdu, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikaturu Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

11. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatury, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa

nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval aj ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľa.

13. Predmetom konania o tejto s'ťažnosti je postup okresného súdu v napadnutom konaní.

14. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že ide o štandardnú vec (spotrebiteľskú žalobu), ktorá nevykazuje prvky právnej či skutkovej zložitosti. Nestotožňuje sa s názorom mestského súdu o skutkovej a právnej zložitosti sporu založenej na argumente, že rozsah (6 strán) a obsah žaloby (rozsiahla skutková a právna argumentácia) svedčí o skutkovej či právnej zložitosti sporu. Skôr naopak, kvalifikovaná (s'ťažovateľ je advokát) podrobná skutková a právna argumentácia zjednodušuje prácu súdu a prispieva k rýchlejšiemu rozhodnutiu veci.

15. Pri skúmaní kritéria správanie s'ťažovateľa (žalobca) v napadnutom konaní ústavný súd, vychádzajúc z obsahu súdneho spisu, konštatuje, že nezistil okolnosti na strane s'ťažovateľa, ktorými by vo výraznej miere prispel k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní.

16. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní.

17. Z chronológie úkonov v napadnutom konaní (bod 7) vyplývajú obdobia nečinnosti. Mestský súd po doručení žaloby vykonával úkony súvisiace s prípravou pojednávania v primeraných časových intervaloch, avšak po doručení dupliky žalovanej bol od 2. júla 2021 bezdôvodne nečinný po dobu približne siedmich mesiacov do uskutočnenia prvého pojednávania 3. februára 2022. Rovnako bol krátkodobo nečinný vyše dvoch mesiacov pri doručovaní rozhodnutia od vrátenia veci odvolacím súdom (25. novembra 2022) až do 3. februára 2023, keď začal s doručovaním rozhodnutia odvolacieho súdu. Po doručení tohto rozhodnutia bol opätovne nečinný po dobu dvadsiatich mesiacov až do určenia termínu pojednávania na december 2024. Možno konštatovať, že mestský súd bol v napadnutom konaní nečinný v súhrne 29 mesiacov.

18. V súvislosti s obranou mestského súdu, resp. zákonného sudcu o neprimeranej zaťažnosti a personálnej poddimenzovanosti jeho oddelenia ústavný súd opakovane pripomína, že systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za priet'ahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a konania o ústavnej s'ťažnosti nie je pomenovanie príčin priet'ahov alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich

advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k ministrom spravodlivosti. Rovnako účelom konania o ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter (m. m. II. ÚS 248/2024).

19. Vychádzajúc z uvedeného, prihliadajúc na doterajšiu dĺžku napadnutého konania a zistené zbytočne prietahy, ústavný súd dospel k záveru, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní boli porušené označené práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (bod 1 výroku nálezu).

20. Na základe zistenia, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa a označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončená (rozhodnutá), ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

21. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

22. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia 5 000 eur, čo odôvodnil pretrvávajúcim stavom právnej neistoty a osobitným významom pre sťažovateľa a tvrdenou traumou.

23. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

24. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania, berúc do úvahy predmet napadnutého konania, správanie sťažovateľa, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 eur pre sťažovateľa za primerané finančné zadost'učinenie (bod 3 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

25. Ústavný súd, vychádzajúc z § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, priznal podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľovi náhradu trov konania z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti,) v hodnote po 343,25 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 13,73 eur.

26. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %, keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto dane. Ústavný súd tak v súhrne priznal náhradu trov konania 856,75 eur (bod 4 výroku nálezu).

27. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu